

СУТЬ І ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМ ПРОЦЕСОМ З ВИКОРИСТАННЯМ МЕНЕДЖМЕНТУ В СИСТЕМІ ОСВІТИ

УДК 37.046+371.261

Ірина Спанчак, магістр факультету економічної освіти та управління
Мирон Вачевський, доктор педагогічних наук, професор кафедри менеджменту і адміністрування
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

СУТЬ І ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМ ПРОЦЕСОМ З ВИКОРИСТАННЯМ МЕНЕДЖМЕНТУ В СИСТЕМІ ОСВІТИ

У статті досліджуються методологічні, наукові та теоретичні аспекти педагогічних технологій управління навчальним процесом з використанням новітніх педагогічних технологій.

Ключові слова: менеджмент, педагогічні технології, система безперервної освіти, управління, менеджер.

Літ. 16.

Ірина Спанчак, магістр факультета економічного образования и управления
Мирон Вачевский, доктор педагогических наук,
профессор кафедры менеджмента и администрирования
Дрогобычского государственного педагогического университета имени Ивана Франко

СУТЬ И ПРИНЦИПЫ ОРГАНИЗАЦИИ УПРАВЛЕНИЯ УЧЕБНЫМ ПРОЦЕССОМ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ МЕНЕДЖМЕНТА В СИСТЕМЕ ОБРАЗОВАНИЯ

В статье исследуются методологические, научные и теоретические аспекты педагогических технологий управления учебным процессом с использованием новейших педагогических технологий.

Ключевые слова: менеджмент, педагогические технологии, система непрерывного образования, управления, менеджер.

Iryna Spanchak, Master of Economic Education and Management Department
Myron Vachevsky, Ph.D. (Pedagogic) Prof. of Management and Administration Department
Drohobych State Pedagogical University by I. Franko

ESSENCE AND PRINCIPLES OF LEARNING MANAGEMENT WITH USING MANAGEMENT IN THE SYSTEM OF EDUCATION

The article investigates methodological, scientific and theoretical aspects of pedagogical technologies of learning management with using modern pedagogical technologies.

Keywords: management, pedagogical technologies, the system of continuous education, menegement, manager.

Актуальність проблеми. Конституція України та Законом “Про освіту” визначено основну мету освіти: всебічний розвиток людини, як особистості та найвищої цінності суспільства. Важлива роль в реалізації цієї мети належить загальній середній освіті, яка забезпечує всебічний розвиток молоді, формує здібності, таланти, професійне самовизначення, формування загальнолюдської моралі, засвоєння визначеною суспільними національно-культурними потребами обсягу знань про довкілля, людину і суспільство, фізичне вдосконалення [1], [2].

Між тим класична дидактика початкової і основної школи з її закономірностями, принципами, формами та методами навчання, що вже склалися, не завжди оперативного реагує на інноваційні освітні процеси, а іноді й стримує їхнє впровадження в масову практику. Створюється

враження, що дидактика залишається надто теоретичною, методика навчання не правомірно практичною. Вимагається деяка проміжна ланка, яка дозволила б реально зв'язати теорію та практику. Функції прикладної дидактики, може взяти на себе освітня технологія, як зазначають відомі вітчизняні вчені О.Т. Шпак та О.С. Падалка [15].

Таким чином, педагогічна технологія поєднує в собі упорядковану сукупність дій, операцій та процедур, які забезпечують діагностований та гарантований результат в умовах освітнього процесу, що змінюється.

Як критерії того, що діяльність вчителя в деякому фрагменті педагогічного процесу (при засвоєнні якоїсь теми, розділу навчального предмету або між предметного комплексу) проходить на технологічному рівні. Можуть бути виділені наступні:

СУТЬ І ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМ ПРОЦЕСОМ З ВИКОРИСТАННЯМ МЕНЕДЖМЕНТУ В СИСТЕМІ ОСВІТИ

- наявність чіткої та діагностично заданої мети, тобто коректно-вимірного представлення понять, операцій, діяльності учнів. Як очікуваного результату навчання, засобів діагностики досягнення цієї мети;

- представлення змісту, що вивчається, у вигляді системи пізнавальних і практичних завдань, орієнтованої основи й засобів їх вирішення;

- наявність досить жорсткої послідовності, логіки, певних етапів засвоєння теми (матеріалу, набору професійних функцій – компетентностей);

- визначення засобів взаємодії учасників навчального процесу на кожному етапі (вчителя і учнів один з іншим), а також їх взаємодія з інформаційною технікою (комп'ютером, відео системою);

- мотиваційне забезпечення діяльності учителя й учнів, побудоване на реалізації їх особистісних функцій в цьому процесі (вільний вибір, креативність, свідомість, життєвий і професійний сенс);

- використання в навчальному процесі сучасних технологій, найновіших засобів перероблення інформації.

Реформування освіти в Україні є частиною технологій процесів оновлення освітніх систем, що відбуваються останні двадцять років у європейських країнах і пов'язані з визнанням значимості знань як рушія суспільного добробуту та прогресу. Ці зміни стосуються створення нових технологій освітніх стандартів, оновлення та перегляду навчальних програм, змісту навчально-дидактичних матеріалів, підручників, форм і методів навчання. Цілеспрямоване набуття молоддю знань, умінь і навичок, їх трансформація в компетентності сприяє особистісному культурному розвитку, розвитку технологій, здатності швидко реагувати на запити часу. Більшість країн Європи сьогодні розпочали ґрунтовну дискусію навколо того, як забезпечити людину необхідними вміннями та знаннями для забезпечення її гармонійної взаємодії з розвиненим у технологічному напрямку суспільством. Саме тому важливим є усвідомлення поняття технології компетентності в суспільстві, що базується на знаннях, обізнаності, авторитетності. Важливо розуміти яких саме технологій компетенцій необхідно навчити учнів і як, що має бути технологією навчання для досягнення поставлених результатів навчання М.В. Вачевський [10].

Сучасна технологія шкільної освіти в Україні спрямована на надання учневі необхідних знань, вироблення умінь і навичок, за період навчання

він має засвоїти багато фактичного матеріалу. Натомість школа сьогодні не достатньо навчає школярів приймати рішення, використовувати інформаційні та комунікаційні технології, критично мислити, вирішувати конфлікти, орієнтуватись на ринку праці, як зазначає О. Овчарук [14].

У зв'язку з цим зростає роль сучасних технологій економічної підготовки молоді як незмінного компонента всебічної освіти особистості, однієї з умов успішного виконання нею професійних функцій, як зазначає О. Шпак в роботі: "Економічна підготовка педагогічних кадрів в системі безперервної освіти" [16].

Одним зі шляхів оновлення змісту освіти й узгодження його з сучасними потребами, інтеграцією до європейського та світового освітніх просторів є орієнтація навчання на використання сучасних педагогічних технологій у початковій і основній школі для набуття ключових компетентностей та на створення ефективних напрямків їх запровадження. Така умова вимагає від сучасної школи особливо рішучих реформаційних підходів до використання в навчальному процесі педагогічних технологій та оновлення змісту освіти до застосування нових педагогічних підходів до навчання, впровадження інформаційних та комунікаційних технологій, вивчення основ економіки, які модернізують процеси розвитку суспільства.

Мета статті. Розкрити особливості управління навчальним процесом з використанням новітніх педагогічних технологій в системі безперервної освіти.

Аналіз останніх публікацій. Аналіз науково-методичної та спеціальної педагогічної літератури із педагогічних технологій, проведений в процесі дослідження, до ринкової економіки обґрунтували в працях вчені педагоги В.П. Андрущенко, В.І. Бондар, І. Бех, В. Биков, М. Вачевський, А. Василюк, О. Виговський, Р. Гуревич, М. Гудзик, Т. Жигайло, І. Зайченко, І. Зязюн, О. Пометун, І.Ф. Прокопенко, О. Падалка, Н. Ничкало, В. Мадзігон, О. Мороз, В. Майборода, А. Нісімчук, В. Кремень, В. Слюсаренко, Г. Сагач, Г. Терещук, І. Цимбалюк, М. Шкіль, О. Шпак, Л. Ярошенко, С. Ярощук та інші.

Виклад основного матеріалу. Проблема управління навчальним закладом та проблема оцінювання знань – дві дуже важливі проблеми взагалі і для освіти зокрема. З управлінням та якістю навчання пов'язаний розвиток не тільки навчальних закладів, а й усієї діяльності держави, зазначає Ю.В. Киричков [13, 5].

Як відзначають М.В. Вачевський, О.С. Падалка, В.В. Кулішов система освіти України нараховує десятки тисяч навчально-виховних закладів

СУТЬ І ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМ ПРОЦЕСОМ З ВИКОРИСТАННЯМ МЕНЕДЖМЕНТУ В СИСТЕМІ ОСВІТИ

різного рівня, профільної спрямованості, форм підпорядкованості та власності. Понад 22 тисячі з них – загальноосвітні навчальні заклади, які здійснюють базову освіту особистості і закладають основу формування моральних якостей громадянина України [12]. Ефективність вирішення стратегічних суспільних завдань, визначених у законах України “Про освіту” [2], Закон України “Про загальну середню освіту” [8], Закон України “Про професійно-технічну освіту” [3], Закон України “Про вищу освіту” [3], Закон України “Про наукову і науково-технічну діяльність” (13 грудня 1991 р. №1877-ХІІ) [4], Постанова “Про затвердження Положення про

стратегічного управління, як одного з найефективніших і найпрогресивніших засобів управління організацією, спонукається розвитком ринкових відносин, позитивними зрушеннями в економіці України, зростаючою конкуренцією на будь-якому ринку.

Отже, в Україні потрібно вдосконалювати управління навчальним процесом у системі безперервної освіти з метою професійної підготовки майбутніх менеджерів до підприємницької діяльності, на підприємствах, організаціях. Терміни “управління” та “менеджмент” нині широко використовується. Зробимо дослідження, що є спільного і відмінного в цих двох поняттях:

Управління	це цілеспрямована дія на об’єкт з метою змінити його стан або поведінку у зв’язку зі зміною обставин.
-------------------	---

державний вищий навчальний заклад” (від 5 вересня 1996 р. №1074) [5], Постанова “Про затвердження Положення про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту)” (від 20 січня 1998 р. №65) [7]. Та інших основних нормативно-правових та директивних документах.

Управляти (керувати) можна автомобілем, конвеєром, технологією тощо. Складовим елементом управління є менеджмент, під яким розуміють цілеспрямовану дію на колектив працівників або окремих виконавців для виконання поставлених завдань та досягнення визначеної мети.

Термін “менеджмент”	походить з англійської мови і означає “керувати”, управляти, стояти на чолі, завідувати, бути здатним впоратися з чимось, якоюсь проблемою.
----------------------------	---

Сучасне життя в Україні позначене докорінними політичними, соціально-культурними, економічними чинниками. Формується ринкове середовище в якому **менеджмент** набуває особливого значення в галузі управління освітою та навчальним процесом для будь-якої навчальної організації. **Менеджерські функції** виконують багато людей, яким необхідні спеціальні знання. І це вимагає від них опанування менеджменту, що є одночасно і наукою, і мистецтвом професійної підготовки майбутніх менеджерів до

За оксфордським словником англійської мови, менеджмент – це :

- спосіб (манера) поводження з людьми;
- влада і мистецтво управління;
- відповідне вміння й адміністративні навички;
- правила та прийоми ділового спілкування;
- орган управління виробництвом та адміністративна одиниця.

Всі відзначені визначення не розкривають змісту тлумачення менеджмент, але усі разом вони наближають до розкриття його сутності.

Менеджмент	це система, що передбачає здійснення способів, методів, принципів управління, уміння спрямовувати працю людей, їх знання, досвід, інтелект на досягнення поставлених цілей.
-------------------	---

підприємницької діяльності, зазначають М.В. Вачевський, В.М. Мадзігон, Н.М. Примаченко [10, 429].

Складні умови господарювання, зміни в техніці і технологіях, зростаючі вимоги споживачів вимагають від **сучасних менеджерів** всіх рівнів управління, нових знань та навичок, які б відповідали вимогам часу – високим професійним компетентностей в галузі освіти новітніх педагогічних технологій до підприємницької діяльності. Життєва необхідність у використанні

Система не стала, а постійно змінювана. Це процес узгодження діяльності людей, об’єднаних в організацію для досягнення загальної мети.

Значимо, що Є. Воробйов в довіднику для старшокласника та абітурієнта наводить вислів основоположника сучасного менеджменту Мак-Грегора, який поділяв людей на дві групи X та Y, зазначає Є.М. Воробйов [9, 215 – 237]. Люди групи X – споконвічно ліниві, безініціативні, постійно прагнуть ухилитися від роботи, уникнути відповідальності. Як спрямувати діяльність таких

**СУТЬ І ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМ ПРОЦЕСОМ
З ВИКОРИСТАННЯМ МЕНЕДЖМЕНТУ В СИСТЕМІ ОСВІТИ**

людей на досягнення загальної мети? Адміністративними методами. Суворий контроль їхньої діяльності, ретельна регламентація робочого часу, особливо якщо на підприємстві переважає погодинна форма оплати праці. Отже, без ієрархічного апарату управління не обійтись. Люди групи Y – радше працьовиті, ніж ліниві. Поміж них чимало трудоголиків. Вони цілком віддаються трудовому процесу, особливо, якщо він творчий, не рутинний, бо головне для них – реалізувати свій творчий потенціал, свої здібності. Для таких важливо створити атмосферу максимальної самостійності, ініціативи, виключити дріб'язкову регламентацію.

Ініціатива при такому управлінні карається. Пріоритети такого стилю – виконання планів виробництва будь-якою ціною, а плани – це насамперед, обсяги виробництва. Якість, умови праці вторинні. Такий стиль управління породжував особливий вид керівників, для них головне – план випуску товарної продукції.

завдань, використовуючи чинники ефективної діяльності та мотиви поведінки в процесі навчання професійної підготовки майбутніх менеджерів до підприємницької діяльності. Об'єктивна основа менеджменту – відокремлення управління від власності. Звідси і відмінності підприємництва від менеджменту.

Французький економіст Бернар Гурней зазначає, що управління є галузь суспільних наук, яка описує та пояснює структури й діяльність органів, які становлять апарат держави і громадських колективів та підпорядковані державній владі.

До основних категорій менеджменту слід віднести поняття організації процесу і функцій управління, рівнів управління, методів менеджменту, стилів керівництва (лідерства), управління колективом (групою), комунікацій тощо. Обсяг управлінської праці в галузі освіти навчальним процесом, з використанням новітніх педагогічних технологій, значний і потребує

Демократичний стиль	(його часто називають партисипативним – від англ. participate – брати участь – орієнтується на максимальну самостійність усіх ланок структури управління. Працівник – це творча особистість, що реалізує себе у праці. Зацікавленість і відповідальність – дві сторони одного процесу.
----------------------------	--

Спонукальні мотиви – матеріальні та моральні стимули, відданість професійній справі, суспільна значущість виконуваної роботи. Пріоритети – якість діяльності і продукції, тобто орієнтація на споживача. Демократичний принцип управління

формування відповідних професійних компетентностей менеджерів для підприємницької діяльності. Фундаментальний Оксфордський словник англійської мови, вперше виданий ще у 1933 р., дає такі тлумачення:

Менеджмент	це спосіб та манера спілкування з людьми (працівниками), із високим рівнем етикету, культури, толерантності.
-------------------	--

Менеджмент	це влада та мистецтво керівництва – управлінням навчальним процесом.
-------------------	--

Менеджмент	це вміння та адміністративні навички організувати ефективну роботу навчального процесу, отримання високої якості освіти, до міжнародних стандартів вищої освіти в контексті Болонського процесу.
-------------------	--

Менеджмент	це органи управління навчальним процесом з використанням новітніх педагогічних технологій.
-------------------	--

знаходить своє вираження у сентенції “головне багатство підприємства – його люди”.

Отже, менеджмент та його особливості управління навчальним процесом у навчальних закладах з використанням новітніх педагогічних технологій – це управління, вміння визначити стратегічні й тактичні цілі, організувати працівників на їхнє виконання поставлених

З функціональних позицій **менеджмент – це процес планування**, організації, мотивації та контролю, необхідний для формування й досягнення мети організації – високої якості освіти та професійних компетентностей майбутніх менеджерів до підприємницької діяльності.

Слід зазначити, що Державна політика в галузі загальної середньої освіти зафіксована у законі

СУТЬ І ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМ ПРОЦЕСОМ З ВИКОРИСТАННЯМ МЕНЕДЖМЕНТУ В СИСТЕМІ ОСВІТИ

України “Про освіту” (1991 р.), зміненому і доповненому в 1996 році, Закон України “Про загальну середню освіту” (1999 р.), М.В. Вачевський, В.М. Мадзігон, Н.М. Примаченко [11].

Організаційно-управлінським проектом державної політики в галузі освіти є Державна національна програма “Освіта” (Україна ХХІ століття). Зміст програми визначається як загальними принципами державної політики в галузі освіти, так і об’єктивними даними проведеного аналізу стану, тенденцій і перспектив розвитку освіти на принципах освітньої політики України.

Державний характер управління системою загальної системи безперервної освіти закріплений у такій системі принципів:

- доступність для кожного громадянина усіх форм і типів освітніх послуг, що надаються державою;
- доступність і безоплатність здобуття повної загальної середньої освіти;
- обов’язковість повної загальної середньої освіти;
- рівність умов кожної людини для повної реалізації її здібностей, таланту, всебічного розвитку;
- гуманізм, демократизм, пріоритетність загальнолюдських духовних цінностей;
- органічний зв’язок із світовою та національною історією, культурою, традиціями;
- незалежність освіти від політичних партій, громадських і релігійних організацій;
- науковий, світський характер освіти;
- інтеграція з наукою і виробництвом;
- взаємозв’язок з освітою інших країн;
- гнучкість і прогностичність системи освіти;
- єдність і наступність системи освіти;
- безперервність і різноманітність освіти;
- поєднання державного управління і громадського самоврядування в освіті [Закон України “Про освіту”. Ст. 6].

Відзначимо, що спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі загальної середньої освіти є Міністерство освіти і науки України.

Висновки. Отже, Міністерство освіти і науки реалізує державну політику в сфері загальної середньої освіти, здійснює в межах своїх повноважень нормативно-правове регулювання відносин у системі загальної середньої освіти; визначає перспективи розвитку системи загальної середньої освіти; розробляє, впроваджує і контролює додержання Державного стандарту загальної концепції розвитку освіти; контролює діяльність органів управління освітою та

навчальних закладів системи загальної освіти; організовує підготовку та підвищення кваліфікації педагогічних працівників, приймає рішення щодо організації інноваційної діяльності, координує та контролює її проведення; забезпечує підготовку і видання підручників, посібників, методичної літератури, схвалює їх видання; затверджує типові переліки обов’язкового навально-наочних посібників, підручників та виконує інші функції, які відповідають міжнародним стандартам поняття якості освіти. Міжнародний стандарт визначення поняття якості може бути застосовано до якості навчання, але потрібно пам’ятати, що якість навчання розпочинається із самої людини.

Обґрунтовано, коли оцінюється якість навчання, то дуже велике значення має те, хто буде оцінювати і за якими показниками. Оцінювання якості випускника навчального закладу розпочинається з самого випускника, розвитку його духовних та творчих можливостей до майбутньої професійної підприємницької діяльності. Слід пам’ятати, що навчання, і якість, знання і уміння та навички в більшості залежать від процесу управління, використання менеджменту як засобів, форм та методів управління навчальним процесом в системі безперервної освіти з метою професійної підготовки майбутніх менеджерів до підприємницької діяльності, що нами показано в наступному параграфі.

1. Конституція України. – К.: – 1997.
2. Закон України “Про освіту” (23 травня 1991 р. №1060-ХІІ).
3. Закон України “Про вищу освіту” (17 січня 2002 р. №2984-ІІ).
4. Закон України “Про наукову і науково-технічну діяльність” (13 грудня 1991 р. №1977-ХІІ).
5. Закон України “Про загальну середню освіту” щодо розширення мережі та організації навчально-виховного процесу у гімназіях, ліцеях, коледжах. Лист МОН №1/9-472 від 28.10.2002 року.
6. Постанова “Про затвердження Положення про державний вищий навчальний заклад” (від 5 вересня 1996 р. №1074).
7. Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах (від 2 червня 1993 р. №161).
8. Постанова “Про затвердження Положення про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту)” (від 20 січня 1998 р. №65).
9. Воробйов Є.М. Економіка. Довідник старшокласника та абітурієнта. – Х.: ТОРСІНГПЛЮС. – 2007. – С. 215 – 237.
10. Вачевський М.В. Формування у майбутніх маркетологів професійних компетенцій. // М. Вачевський. / Молодь і ринок. – 2004. – №2(8). – С. 13 – 22.

ФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНОЛЮДСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ В УНІВЕРСУМІ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

11. Вачевський М.В., Мадзігон В.М., Примаченко Н.М. / Ю. Киричков. – К.: Політехніка, 2001. – Основи економіки. Навчальний посібник. // 162 с.
М. Вачевський, В. Мадзігон, Н. Примаченко. – К.: Педагогічна думка. 2007. – 612 с.
12. Вачевський М.В., Падалка О.С., Кулішов В.В. Педагогічні технології економічної та маркетингової освіти у початковій і основній школі. Монографія. // М. Вачевський, О. Падалка, В. Кулішов, Н. Примаченко. – К.: Каравела, 2013. – 344 с.
13. Киричков Ю.В. Неперервна ступенева освіта. Управління оцінювання знань. Монографія. / 14. Овчарук О. Компетентності як ключ до оновлення змісту освіти. Стратегія реформування освіти в Україні. – К.: “К.І.С.” 2003. – 296 с.
15. Шпак О.Т., Падалка О.С., Нісімчук А.С. Сучасні педагогічні технології. Навчальний посібник. // О.Шпак, О.Падалка, А.Нісімчук. “Просвіта”, 2000. – 346с.
16. Шпак О.Т. Економічна підготовка педагогічних кадрів в системі безперервної освіти. – К.: “Четверта хвиля”, 2000.

Стаття надійшла до редакції 22.08.2013

УДК 37.014.25:94

Станіслав Пономаревський, доктор педагогічних наук,
старший науковий співробітник відділу теорії та історії педагогічної майстерності
Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України

ФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНОЛЮДСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ В УНІВЕРСУМІ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

У статті висвітлено проблему впровадження загальнолюдських цінностей у сучасну освіту, залучено типологічні схеми та ідеї, запропоновані українськими педагогами-теоретиками, розміщені міркування про ціннісний універсалізм та його особливості.

Ключові слова: освіта, цінності, пріоритети, загальнолюдський, універсальний.

Літ. 4.

Станіслав Пономаревський, доктор педагогических наук,
старший научный сотрудник отдела теории и истории педагогического мастерства
Института педагогического образования и образования взрослых АПН Украины

ФОРМИРОВАНИЕ ОБЩЕЧЕЛОВЕЧЕСКИХ ЦЕННОСТЕЙ В УНИВЕРСУМЕ СОВРЕМЕННОГО ОБРАЗОВАНИЯ

В статье определена проблема внедрения общечеловеческих ценностей в современное образование, использованы типологические схемы и идеи, предложенные украинскими педагогами-теоретиками, размещены размышления о ценностном универсализме и его особенностях.

Ключевые слова: образование, ценности, приоритеты, общечеловеческий, универсальный.

Stanislav Ponomarevsky, Ph.D. (Pedagogic)
Senior Researcher the Theory and History of Pedagogical Mastery Department
Institution of Pedagogical Education and Adult education
NAPS of Ukraine

FORMATION OF HUMAN VALUES IN THE UNIVERSE OF MODERN EDUCATION

The problem concerning implication of common to all mankind values in modern education is revealed in the article. The typological schemes and ideas, which were offered by the Ukrainian educators-theoreticians, are employed. The speculation on the evaluative universalism and its peculiarities is put forward.

Keywords: education, values, preferences, common to all mankind, universal.

Постановка проблеми та аналіз актуальних досліджень. У сучасному глобальному світі на зміну класичним ідеологіям приходять цивілізаційні світогляди – ціннісні системи, притаманні культурним спільностям людей і рівням культурної ідентифікації. Відтак, ідентифікація особистості

поступово відбувається за ознаками ціннісного порядку. Для українського суспільства останнє набуває особливої актуальності в умовах співжиття з іншими народами і необхідністю формування такої системи цінностей, яка дозволяє ефективно мотивувати свою діяльність і поведінку в мультиетнічному суспільстві. У зв'язку з цим